

Tjänsteutlåtande

Kommunstyrelsens kansli

Datum 2015-09-08

Dnr KS 2015/0297

Till Kommunstyrelsen

Risk- och sårbarhetsanalys Österåkers kommun 2015 – 2018

Sammanfattning

I enlighet med MSB:s föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5) har respektive förvaltning och bolag i Österåkers Kommun under våren 2015 genomfört analyserna. Rapporten återfinns bilagd.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen besluta

Uppdra åt kommunstyrelsens kontor att tillse att Risk- och sårbarhetsanalysens föreslagna åtgärder genomförs samt årligen återrapportera krisberedskapsarbetet till Kommunstyrelsen.

Bakgrund

Varje kommun ska enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap identifiera, värdera och analysera sina risker och sårbarheter i en sammanställd risk- och sårbarhetsanalys. Analysen ska lämnas in till Länsstyrelsen en gång per mandatperiod, och däremellan ses över årligen.

Förvaltningens slutsatser

Systematiskt arbete med risker och sårbarheter är en central del för att kunna hantera eventuella händelser som stör vår verksamhet. Därför är det viktigt att det i varje förvaltning sker ett kontinuerligt arbete med krisberedskap och att återrapportering sker varje år.

Bilaga

1. ”Risk-och sårbarhetsanalys Österåkers kommun 2015 – 2018” KS 2015/0297

Jan-Olof Friman
Kommundirektör

Jenny Nilsson
Säkerhetsstrateg

Risk – och sårbarhetsanalys Österåkers Kommun 2015 - 2018

Datum 2015-09-07

KS 2015/0297

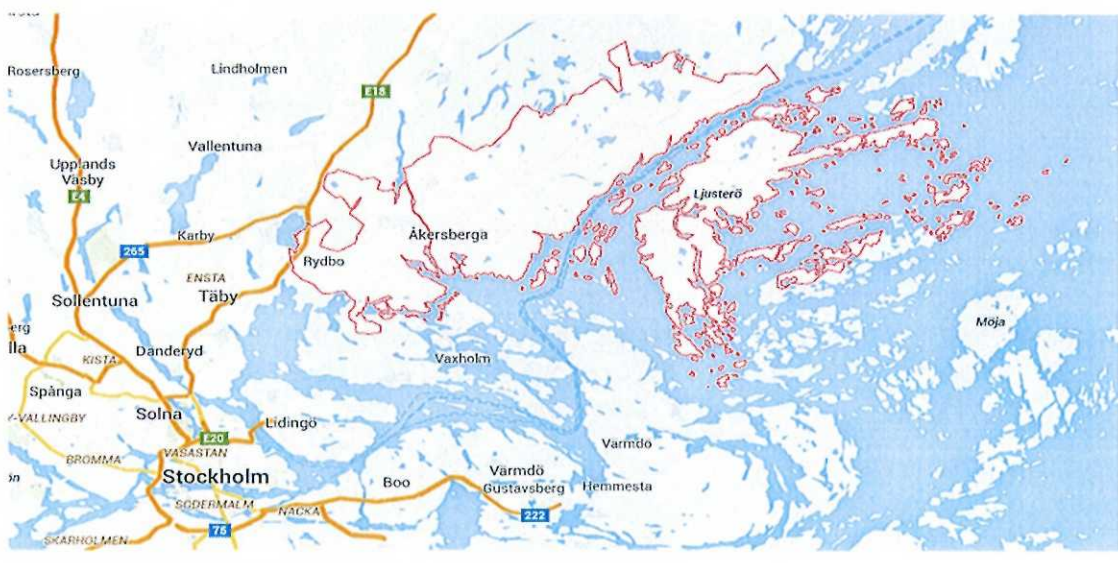
Varje kommun ska enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap identifiera, värdera och analysera sina risker och sårbarheter i en sammanställd risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Även lag (2003:778) om skydd mot olyckor och säkerhetsskyddslag (1996:627) ställer krav på riskidentifiering. RSA:n ligger med fördel till grund för kommunens riktlinjer för hantering av extraordinära händelser, för handlingsprogrammet för skydd mot olyckor samt för säkerhetsanalysen. RSA:n ska lämnas in till Länsstyrelsen en gång per mandatperiod, och däremellan ses över årligen.

Denna RSA är strukturerad i enlighet med MSB:s föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5).

I. Beskrivning av kommunen och dess geografiska område

Österåker är en av landets snabbast växande kommuner. Här bor drygt 41 000 personer och befolkningen ökar stadigt, år 2014 var ökningen 685 personer¹. På sommarhalvåret fördubblas befolkningen genom fritidsboende och turister. Nyföretagandet är starkt och arbetslösheten mycket låg.

Centralorten Åkersberga ligger knappt tre mil nordost om Stockholm, eller 30 minuter med bil, buss eller tåg. Österåker har en fantastisk skärgårdsnatur med många möjligheter till aktiv fritid och härliga boendemiljöer. Åkersberga håller på att utvecklas till en modern stad med vattenkontakt, främst genom utbyggnaden av Kanalstaden. Flera spännande bostadsområden byggs och permanentboende i skärgården lockar allt fler.

¹ December 2014 var folkmängden 41 180 och folkökningen 685 personer.

Invånarantal: 41 180 personer

Medelålder: 39 år

Antal permenenthushåll: 16446

Antal fritidshushåll: 6351

Företag: 6612 registrerade företag, Österåkers kommun är den största arbetsgivaren.

Föreningar: Drygt 200

Yta: 558 km², varav 244 km² är vatten. Vattnet utgörs av 9 km² sjöar och 235 km² hav, vikar och Åkers kanal.

Kommungränsen: ca 16 mil

Strandlinje: ca 93 mil (inklusive öarna)

Skattesats: 18:65

Den kommunala organisationen består av sex förvaltningar; kultur- och fritidsförvaltningen, skolförvaltningen, socialförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, produktionsförvaltningen samt kommunstyrelsens kontor.

Förvaltningarna styrs av sju politiska nämnder som i sin tur lyder under Kommunfullmäktige. Under mandatperioden 2015-2018 styrs Österåkers kommun av den borgerliga alliansen, som utgörs av Moderata samlingspartiet, Folkpartiet Liberalerna, Centerpartiet, Kristdemokraterna samt Österåkerspartiet.

Österåkers kommun äger, helt eller delvis tre olika bolag; Armada fastighets AB, Roslagsvatten AB och Österåkersvatten AB. Samt är en av tio medlemskommuner i Storstockholms Brandförsvarsförbund.

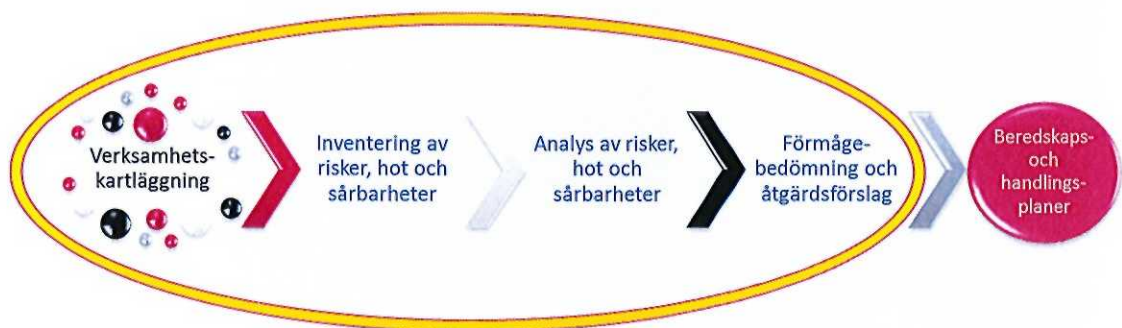
2. Beskrivning av arbetsprocess och metod

Metodiken som har använts under RSA-processen² i Österåker har sin utgångspunkt i lag (2006:544), lag (2003:778) samt tillhörande förordningar. Processen har utformats för att kunna täcka in MSB:s föreskriter (MSBFS 2015:5) och Kammarkollegiets riskhanteringsstöd. För att säkerställa en synkronisering med andra metoder inom området har man utgått från ROSA, FORSA och IBERO vid utveckling av processen. Vidare inkluderar metodiken inslag av kontinuitetsplanering. Syftet är att kunna koppla samman identifierade risker med den samhällsviktiga verksamheten, och därmed erhålla ett bättre beslutsunderlag.

Metodiken är skalbar för att passa alla typer av verksamheter. Möjligheten att variera upplägg tillgodoser vidare organisationers varierande grad av riskmedvetenhet och nivå på säkerhetskultur. Lika för alla processer är att de innehåller tre steg:

² Metodiken har utformats av Combitech.

1. *Verksamhetskartläggning.* Detta moment syftar till att identifiera samhällsviktig verksamhet och kritiska beroenden inom den aktuella verksamheten.
2. *Riskebedömning.* Denna aktivitet syftar till att identifiera de risker och sårbarheter som kan påverka den samhällsviktiga verksamheten negativt. Därefter analyseras riskerna utifrån sannolikheten att risken inträffar och konsekvensen den för med sig.
3. *Förmåge- och sårbarhetsbedömning.* Förmågebedömningen syftar till att avgöra förvaltningens egen förmåga att hantera de identifierade riskerna. Riskvärdet samt förmågevärdet ger ett totalt värde i form av ett sårbarhetsvärde.

Bilden illustrerar arbetsprocessen som legat till grund för denna RSA.

Följande skalor har använts:

Nivå	Konsekvens	Påverkan
4	Mycket hög	Mycket allvarlig
3	Hög	Allvarlig
2	Låg	Kännbar
1	Mycket låg	Lindrig

Nivå	Sannolikhet	Frekvens
4	Mycket hög	Flera gånger per år
3	Hög	En gång per år
2	Låg	En gång på 10 år
1	Mycket låg	En gång på 30 år

Nivå	Förmåga
4	Mycket bristfällig förmåga
3	Bristfällig förmåga
2	God förmåga med vissa brister
1	God förmåga

Nivå	Sårbarhet
4	Mycket hög sårbarhet
3	Hög sårbarhet
2	Låg sårbarhet
1	Mycket låg sårbarhet

I Österåkers kommun har sex heldagsworkshops samt en avslutande tvärssektoriell workshop genomförts. De förvaltningsvisa aktiviteterna inleddes med en övergripande

genomgång av det svenska krishanteringssystemet för att ge deltagarna en förståelse av sin egen roll i systemet. Den avslutande tvärsektoriella workshopen bestod av representanter från alla förvaltningar och bolag. Under denna workshop presenterades och diskuterades resultatet från de tidigare aktiviteterna, justeringsbehov identifierades och därefter bedömdes riskerna, sannolikhet och konsekvens samt kommunens förmåga att hantera de olika riskerna.

3. Identifierad samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område

För att samhället ska fungera även vid en allvarlig kris är det viktigt att definiera vilka verksamheter som är nödvändiga för att undvika samt hantera kriser. I nedan tabell presentera de samhällsviktiga verksamheter som identifierats i Österåkers kommun. Dessa har tagits fram genom arbetsprocessen med RSA samt i STYREL³.

Kultur och utbildning	Socialtjänst	Infrastruktur	Vatten och avlopp	Ledning
Barnomsorg 0-12 år	Ekonomiskt bistånd	Tillgänglighet till vägar	Dricksvattenleverens (ledningsnät och pumpstationer)	Kommunledning
Särskola	Beroendemottagning	Underhåll av vägnätet	Avlopp	Beslutsprocessen
	Myndighetsutövning	Telenät		Kommunikation
		IT		TV/radio

Vård och omsorg	Säkerhet och trygghet	Livsmedel	Övrigt
Hemtjänst	Polis	Måltidsenhet	Drivmedelsstationer
Boenden – äldre och funktionshindrade	Räddningstjänst	Livsmedelstransporter	Drivmedelstransporter
	Väktarbolag		Finansiella system
	Kriminalvårdsanstalt		

³ Planeringsprocess för att prioritera samhällsviktiga elanvändare vid en elleffektbrist.

4. Identifierade kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet

Med kritiska beroenden avses här sådana beroenden som är avgörande för att kommunens samhällsviktiga verksamheter ska fungera. I enlighet med MSB:s definition karakteriseras sådana beroenden av ett bortfall eller en störning i levererande verksamheter *relativt omgående* leder till funktionsnedsättningar som kan få till följd att en (extraordinär) händelse inträffar.⁴

I verksamhetskartläggningen som genomfördes med respektive förvaltning har kritiska beroenden identifierats för Österåkers kommuns samhällsviktiga verksamheter. Nedan följer sammanfattande slutsatser för respektive verksamhets kritiska beroenden.

Barnomsorg 0-12 år samt särskola

Barnomsorg för barn mellan 0-12 år samt särskolan upprätthålls genom skolförvaltningen (beställare), produktionsförvaltningen och privata utförare. Bedömningen är att personal, fungerande lokaler (el, vatten, tillagnings- och mottagningskök) samt kontakt med vårdnadshavare, privata utförare och respektive förvaltningar är kritiska beroenden för att Österåkers kommun ska kunna bedriva barnomsorg. De specifika IT-system som verksamheten behöver är Extens (IST), vilket innehåller information som både skolförvaltningen och produktionsförvaltningen är beroende av.

Hemtjänst

Socialförvaltningen (beställare) och produktionsförvaltningen identifierade kritiska beroenden i syfte att säkerställa leverans av hemtjänst. Det mest centrala är personalen. Därutöver följer en kedja beroenden med att fordon fungerar och vägar är framkomliga, mat kan distribueras, vatten och el finns, trygghetslarm, -telefoni, -IT fungerar och ambulans/polis, anhöriga och leverantörer (förbrukningsmaterial och larmapparat) går att nå.

Hemtjänsten innefattar en kedja av kritiska beroenden för att kunna fungera. Flertalet bygger på att robusta avtal har tecknats med utförare, leverantörer och larmmottagare. Särskilt värt att nämna är situationen med trygghetslarm som framhölls som kritiskt ur flera perspektiv. Dels är trygghetslarmen kritiska eftersom brukaren troligen befinner sig i ett läge med akut hjälpbehov, dels samarbetar flera privata operatörer och leverantörer för larmens funktion. Riskerna med dessa trygghetslarm underströks av båda förvaltningarna. De IT-system som verksamheten är beroende av är Procapita och Intraphone.

Boenden för äldre & funktionshindrade

⁴ MSB, *Myndigheten samhälls skydd och beredskaps föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser*, MSBFS 2015:5, s. 1.

De äldreboenden och boenden för funktionshindrade som finns i kommunen har liknande beroenden som hemtjänsten. Den uppenbara skillnaden är fungerande fastigheter och lokaler. Reservel till prioriterade boenden och ett system för att säkerställa vattenleverans är nödvändigt för att trygga boendena i en krissituation.

Tillgång till personal och en vikarielista är ett beroende som verksamheten ständigt hanterar.

Robusta avtal med de leverantörer som hanterar olika delar i matdistributionskedjan är ett annat nödvändigt beroende. Matdistributionen till boendena i kommunen kan hanteras lokalt i upp till två dygn.

Denna verksamhet är beroende av systemet Procapita.

Dricksvattenleverans

Det kommunala bolaget Roslagsvatten ansvarar för leverans av dricksvatten i Österåker. Denna verksamhet identifierade kritiska beroenden i form av personal, datorer och fungerande lokaler, samt ett externt beroende av aktörer utanför kommunen.

Entreprenörer, labb, kontakt med olika aktörer i länet (t.ex. SL, kommunala miljö och hälsoenheter) samt nationella myndigheter och andra vattendistributörer framkom som nödvändigt för verksamheten.

Utöver dricksvattenleverans, ansvarar Roslagsvatten även för dricksvattenproduktion samt avfallshanteringen i kommunen. Samtliga dessa verksamheter är centrala för arbetet med krisberedskap och krishantering.

Roslagsvatten har förstärkt möjligheten att snabbt kommunicera vid en pågående störning i deras verksamheter, genom ett UMS-system⁵. I en krissituation är Roslagsvattens interna informationsavdelning mest oumbärlig för att kunna hantera krisen.

Tillgänglighet till och underhåll av vägar

Samhällsbyggnadsförvaltningen identifierade kritiska beroenden för att tillgänglighet till och underhåll av vägarna ska fungera. Det kommunala vägbeståndet är ungefär 10 procent⁶ av Österåkers totala vägnät vilket gör att robusta avtal med entreprenörer, kontakter med samfällighetsföreningar, fastighetsägare, myndigheter och medborgare är kritiska beroenden för verksamheten. Även personal, pengar, fungerande lokaler och datorer/telefoni identifierades. Tillgång till arkiv- och kartmaterial är också en nödvändighet för arbetet. De IT-system som verksamheten är beroende av är främst Exchange och Internet.

Ekonomiskt bistånd

Socialförvaltningens vuxenstödsenhet identifierade personal och IT-system som kritiska beroenden för att upprätthålla det ekonomiska biståndet. Till detta följde även fungerande lokaler, telefoni och pengar. Kontakter med försäkringskassan och assistentgruppen ansågs också vara nödvändigt.

⁵ Unified message system – när alla personer, som i förväg anmält sina mobiltelefonnummer till Roslagsvatten, med textmeddelande om händelsen.

⁶ Här är den totala vägarealen inräknad, med andra ord samtliga små grusvägar, skogsvägar m.m som inte kräver något underhåll. Samtliga kommunala vägar finns i de tätbebyggda områdena.

De IT-system som verksamheten är beroende av är Procapita, Agresso, Internet, 360 och Outlook.

Beroendemottagning

Socialförvaltningens vuxenstödsenhet identifierade ett flertal kritiska beroenden i syfte att upprätthålla beroendemottagningen. Förutom de beroenden som tillhör fungerande lokaler (el, värme, vatten och avlopp) så ansågs personal, pengar, socialjour, post, telefoni och externa kontakter (Stockholms läns landsting, vårdgivare, vårdhem och anhöriga) som nödvändigt för att upprätthålla verksamheten.

Myndighetsutövning äldre + funktionshindrade

För att upprätthålla myndighetsutövning för äldre och funktionshindrade identifierade socialförvaltningens biståndsenhet liknande kritiska beroenden som beroendemottagningen. Enheten såg det också som nödvändigt att nå arkivhandlingar och LSS-handlingar samt att upprätthålla den externa kontakten med IVO – inspektionen för vård och omsorg.

Beslutprocessen

Följande kritiska beroenden identifierades av kommunstyrelsens kansli för att upprätthålla den kommunala beslutsprocessen: beslutsfattare, personal, tillgång till arkivet, kommunens datasystem (Microsoft Office och public 360), papper, penna, post samt telefoni.

Extern kommunikation

För att upprätthålla den externa kommunikationen identifierades följande kritiska beroenden: el, telefoni, datasystem (Exchange, Outlook), webbplats, Kommunikatör i beredskap, personal samt IT-enheten.

IT-drift

De kritiska beroenden som identifierats för att hålla igång kommunens IT-drift var dels av infrastrukturell karaktär såsom el (reservel) och stadsnätet men även personal, helpdeskfunktionen, datorer samt serverrum, driftsrum och reservdriftsrum finns i IT-enhetens beroendekedja. Särskilt viktigt i sammanhanget är robustheten i de SLA⁷ som finns upprättade med IT-leverantörer.

För upprätthållandet av Internet finns två separata inkommande fiberkablar i kommunen som anknyter till skilda servrar utanför kommunen. Backup sköts av extern leverantör via Stokab⁸. Vidare finns avtal när det gäller informationssäkerhet samt leverans av servrar.

Upprätthålla ledning och hantera störning/allvarlig händelse

⁷ Service Level Agreement; överenskommelse mellan en IT-leverantör och en kund

⁸ Stockholms stads fibernät

Två kritiska beroenden föreligger för att kommunens ledning och hantering av en störning eller allvarlig händelse ska kunna upprätthållas; Krismedvetenhet i ledningsfunktionen och kommunikationsmöjligheter. I detta inbegrips en övad och utbildad krisorganisation som har det direkta (eller delegerade) ansvaret för verksamheterna och samverkar för att hantera situationen. Även el och en fungerande lokal (tillgång till vatten och avlopp) är nödvändigt. För kommunikationen är man beroende av mobiltelefoni, webb, mail (Exchange) och Rakel.

5. Identifierade och analyserade risker för kommunen och kommunens geografiska område

I detta moment identifierades och analyserades de risker, hot och sårbarheter som finns kopplat till förvaltningarna och bolagens samhällsviktiga verksamhet.

Riskerna identifierades genom brainstorming i workshoparna.

Riskanalysen syftar till att analysera sannolikheten *att* risken inträffar (skala 1-4) och konsekvensen den för med sig *om* den inträffar (skala 1-4). Det sammanvägda riskvärdet erhålls genom att multiplicera de två värdena (skala 1-16). Resultatet nedan är ifrån den tvärspektoriella analys som gjordes med representanter från samtliga förvaltningar och bolag och visas i fallande skala från högst riskvärde till lägst. Skalor och färgläggningar följer de tabeller som presenterats på sida 3.

Nr	Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde
1	Störning i webb, nätverk eller kritiska IT-system	4	3	12
2	Personal- och kompetensbrist	3	3	9
3	Brand eller farligt utsläpp	3	3	9
4	Extremväder	4	2	8
5	Obrukbara lokaler, lokalbrist	3	3	9
6	Brister i dokumentation och efterlevnad av rutiner	3	3	9
7	Störning i vattenförsörjning	3	3	9
8	Hot & våld	4	2	8
9	Eleffektbrist	3	3	9
10	Stöld/ sabotage/ skadegörelse	4	2	8
11	Extern utförare av kärnverksamhet upphör med kort varsel	2	3	6
12	Bristande förmåga att hantera en störning/allvarlig händelse	2	3	6
13	Störning i matdistribution till samhällsviktig verksamhet	2	3	6
14	Pandemi	2	3	6

Nedanstående tabell innehåller en analys av det resultat som presenteras i tabellen ovan.

Riskvärde	Risk	Kommentar
12	Störning i webb, nätverk eller kritiska IT-system	<p>Detta är den risk som fått högst riskvärde av samtliga identifierade risker. Flera förvaltningar angav olika IT-system som ett kritiskt beroende, vilket indikerar att det finns en medvetenhet kring detta. Samtidigt uppgav också flera verksamheter att man, vid en störning eller ett bortfall, kunde arbeta runt problemet och att man kunde klara sig utan IT-system under en tidsbegränsad period. Resultatet och resonemangen pekar på att det finns behov av att göra en analys av vilka verksamheter som har behov av vilka system, i syfte att säkerställa leveransen av samhällsviktiga verksamheter. Detta ingår, som ett moment av flera, i det redundansarbete som pågår gällande att öka IT-säkerheten i kommunen.</p>
9	Personal- och kompetensbrist	<p>Med denna risk belystes möjligheterna med att rekrytera och hitta rätt personal. Sannolikheten värderades som hög mot bakgrund av att personal- och kompetensbrist redan ansågs vara ett faktum inom vissa verksamheter (särskilt vård- och omsorg). Konsekvensen värderades också högt då nuvarande situation gör verksamheterna (särskilt hemtjänst, vård- och omsorg men även specialistfunktioner i kommunen) sårbara för ytterligare påfrestningar såsom sommarsemestrar, plötsliga personalbortfall till följd av sjukdom m.m.</p>
9	Brand eller farligt utsläpp	<p>Även denna risk har fått ett högt riskvärde. Det ska dock framhållas att flera förvaltningar identifierade ”obrukbara lokaler” som en risk och att man då sett detta som en följd av exempelvis en brand. Just situationen med obrukbara lokaler är också det, tillsammans med risken för dödsfall, som gett denna risk ett så pass högt konsekvensvärde.</p>
8	Extremväder	<p>Även denna risk har fått ett högt värde. Noterbart är att det</p>

		är sannolikheten att extremväder inträffar som bedömts som mycket hög. Under diskussionerna var det främst översvämning och snöstorm som åsyftades och som man hade erfarenhet av. Särskilt allvarlig ansågs konsekvensen kunna bli om det varade över flera dagar med bland annat begränsad framkomlighet i trafiken samt dricksvatten-, leverans- och transportstörningar etc.
9	Obrukbara lokaler, lokalbrist	Även denna risk fick ett högt sannolikhetsvärde mycket pga. alla de olika orsaker som kan ligga till grund för situationen: brand, olycka, hot, plötslig nedläggning av verksamhet med privata utförare etc. Konsekvensen ansågs också vara relativt hög sett utifrån ett evakueringsperspektiv – beroende på vilken verksamhet som drabbas ställer det olika höga krav på evakueringsrutiner och planer. Konsekvensnivån bedömdes dock lägre än sannolikheten eftersom Österåkers kommun är en resursstark kommun med många lokaler.
9	Brister i dokumentation och efterlevnad av rutiner	Denna risk har fått ett relativt högt sannolikhetsvärde. I relation till detta blev konsekvensvärdet något lägre eftersom man idag vet om att bristerna finns men ändå lyckas lösa situationen. Arbetet med att dokumentera rutiner pågår inom ramen för arbete med internkontroll.
9	Störning i dricksvattenförsörjning	Förhållandet mellan sannolikhet och konsekvens bedömdes som omvänd jämförelse med de tidigare riskerna, högre konsekvensen än sannolikheten. Resonemanget byggde på att förmågan att hantera störningar i dricksvattenförsörjningen har höjts väsentligt de senaste åren. Vid ett större avbrott leder detta dock till allvarliga konsekvenser för många, däribland de samhällsviktiga verksamheterna.
8	Hot & våld	Denna risk har fått ett högt sannolikhetsvärde. Bakgrunden är att kommunen hanterat hot och våldssituationer under de senaste åren. Eftersom rutiner utarbetats och åtgärder finns i kommunen för att hantera dessa typer av situationer uppfattas troligen konsekvenserna som relativt låga. Det framhålls dock att våld och hot betraktas som något allvarligt och att det kan få svåra konsekvenser för såväl samhället som medborgare.
9	Eleffektbrist	Denna risk ansågs vara svårbedömd eftersom det handlar om såväl tidsperspektiv som vilken verksamhet man talar

		om. Sannolikheten bedömdes dock som medelhög då man vet att detta inträffar årligen. Även konsekvensen är medelhög med det tillägget att långvariga elbortfall kan innebära fara för människors liv och hälsa. Avbrott på nattetid eller under (sommar)semestrar har lägre konsekvens för verksamheterna generellt, eftersom mindre el används. De flesta larmfunktioner har batteribackup.
8	Stöld/ sabotage/ skadegörelse	Denna risk har fått ett högt sannolikhetsvärde eftersom kommunen regelbundet hanterar dessa typer av händelser. Konsekvensen har dock bedömts som medelhög eftersom den varierar beroende på vad som stjäls och vilken betydelse det har för verksamheten. De flesta stölder har låg betydelse medan sabotage och skadegörelse ansågs ha högre betydelse för invånarnas välbefinnande och upplevda trygghet.
6	Extern utförare av kärnverksamhet upphör med kort varsel	Medan sannolikheten bedömdes som låg ansågs konsekvenserna av denna risk vara medelhög. Konsekvensnivån skiljer sig dock åt beroende på vilken verksamhet som drabbas.
6	Bristande förmåga att hantera en störning/allvarlig händelse	Sannolikheten att förmågan är bristfällig har här bedömts som medelhög. Noterbart är dock det relativt låga konsekvensvärdet som satts. Ett tänkbart resultat är att man på upplever en osäkerhet i förmågan att hantera en händelse men ser inte några direkta konsekvenser av detta med hänvisning till de störningar/händelser som varit och hanterats.
6	Störning i matdistribution till samhällsviktig verksamhet	Här bedömdes att störningar kan ske men att det då oftast handlar om kortvariga avbrott eller förseningar. För de verksamheter som har eget kök är konsekvensen lägre. När, var och hur detta inträffar har stor betydelse.
6	Pandemi	Sannolikheten bedömdes här som låg eftersom pandemier är sällsynta. Bedömningen var också att medvetenhet kring pandemiers existens och hur vi ska hantera smittspridning och influensaperioder är relativt hög samt att kunskap och riktlinjer finns att få hos myndigheter och institut ⁹ . Vidare

⁹ Såsom Folkhälsomyndigheten eller Socialstyrelsen.

framhölls det att pandemier som sådana inte kan hanteras utan att det är effekten av dem som kan lindras. Effekten av pandemier är också delvis hanterad i de andra riskerna såsom personalbortfall etc.

6. Beskrivning av identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom kommunen och dess geografiska område

I tidigare kapitel har förvaltningarnas identifierade risker listats samt analyserats utifrån sannolikhet och konsekvens. Kontinuitetshandling handlar om att säkerställa en kontinuitet i en verksamhet genom att minska risken för avbrott och öka förmågan att upprätthålla verksamheten även om avbrott skulle inträffa. I förmågebedömningen har deltagarna därför bedömt vilken förmåga verksamheten har att hantera de identifierade riskerna och därmed kunna upprätthålla de prioriterade åtagandena.

Förmågan att hantera en risk värderas på en skala 1-4 enligt tabellen nedan. Genom att ta riskvärdet och multiplicera detta med förmågevärdet ges sårbarhetsvärdet. Detta sårbarhetsvärde är således en indikator på hur sårbar verksamheten är sett till risken och Österåkers kommuns förmåga att hantera den.

Nivå	Förmåga	Nivå	Sårbarhet	Sårbarhetsvärde
4	Mycket bristfällig förmåga	4	Mycket hög	32,00-64,00
3	Bristfällig förmåga	3	Hög	16,00-31,99
2	God förmåga med vissa brister	2	Låg	4,00-15,99
1	God förmåga	1	Mycket låg	1,00-3,99

Förmågan att hantera risken anges på en skala 1-4

Riskvärdet dividerat med förmågevärdet ger sårbarhetsvärde

Nr	Risk	Riskvärde	Förmågevärde	Sårbarhetsvärde
1	Störning i webb, nätverk eller kritiska IT-system	12	3	36
2	Personal- och kompetensbrist	11	2	22
3	Brand eller farligt utsläpp	10	2	20
4	Extremväder	10	2	20
5	Extern utförare av kärnverksamhet upphör med kort varsel	8	2	16
6	Brister i dokumentation och efterlevnad av rutiner	9	2	18
7	Störning i vattenförsörjning	9	2	18
8	Eleffektbrist	9	2	18
9	Obrukbara lokaler, lokalbrist	9	2	18
10	Pandemi	7	2	14
11	Stöld/ sabotage/ skadegörelse	7	2	14
12	Bristande förmåga att hantera en störning/allvarlig händelse	6	2	12
13	Hot & våld	9	1	9
14	Störning i matdistribution till samhällsviktig verksamhet	7	1	7

Nedanstående tabell innehåller en analys av ovanstående förmåge- och sårbarhetsbedömning. Samt en bedömning om risken ska accepteras, minimeras eller elimineras, vilket ger en indikation på kommunens framtida viljeriktning med sin riskhantering.

Förmåge- värde	Risk	Kommentar
3	Störning i webb, nätverk eller kritiska IT-system	<p>Förmågan att hantera denna risk bedömdes som bristfällig. Detta är också den enda risk som bedömdes ha ett mycket högt sårbarhetsvärde. Det ska dock framhållas att flera av grupperna uppgav att de inte hade tillräcklig kännedom om området vilket blir tydligt med insikten att dessa störningar hanteras dagligen – utan avbrott. Dessutom pågår ett arbete med informations-säkerhetsklassning och att det i övrigt finns en god redundans i vissa system.</p> <p>Bedömning: risken ska minimeras</p>
2	Personal- och kompetensbrist	<p>Förmågan bedömdes som relativt god. Man arbetar med vikariepooler, kompetens- och personalförsörjningsplaner etc. i syfte att hantera denna risk. Mest utsatt är dock verksamheterna inom vård och omsorg, en situation som ska bevakas. Beroendet av nyckelfunktioner ska arbetas bort så långt som möjligt genom bl.a. upprättande av instruktioner och rutiner.</p> <p>Bedömning: risken ska minimeras</p>
2	Brand eller farligt utsläpp	<p>Genom att ingå i Sveriges största räddningstjänst, systematiskt brandskyddsarbete m.m. ansåg man att kommunen har en relativt god förmåga att hantera denna risk.</p> <p>Bedömning: risken ska accepteras på existerande nivå</p>
2	Extremväder	<p>Även om extremväder i form av snöstormar m.m. inträffar så lever vi i ett samhälle där man ganska snabbt avvärjer dess konsekvenser. Detta i form av snöröjning, översvämningsbarriärer, reservel, extra lokaler etc.</p> <p>Bedömning: risken ska accepteras på existerande nivå</p>
2	Extern utförare av	<p>Förmågan att hantera denna risk bedöms i dagsläget vara lösningfokuserad utifrån den specifika situation som</p>

	kärnverksamhet upphör med kort varsel	uppstår. En höjd förmåga uppnås genom robusta avtal och bättre förebyggande arbete. Bedömning: risken ska minimeras
2	Brister i dokumentation och efterlevnad av rutiner	Förmågan att hantera denna brist bedöms som relativt god. Det framhålls att existerande rutiner är heltäckande men utbildningssatsning för efterlevnad behövs. Arbeta pågår genom den interna kontrollen. Bedömning: risken ska elimineras
2	Störning i vattenförsörjning	Förmågan att hantera risk kopplat till vattenförsörjning har de senaste åren höjts väsentligt i kommunen genom att ledningssystemet har byggts ut. Planer finns för vilka verksamheter som ska prioriteras vid en störning samt var reservvattentankar bäst ska placeras. Information till medborgare sker på fler sätt än tidigare, bl.a. genom SMS-utskick till boende i området. Bedömning: risken ska accepteras på existerande nivå
2	Eleffektbrist	Tack vare arbetet med Styrel har förmågan att hantera eleffektbrist höjts. Planer och rutiner för reservkraft till prioriterade verksamheter finns men kunskapen i organisationen behöver höjas. Kartläggning av existerande reservkraft i hela det geografiska området saknas, vilket ska arbetas vidare med. Bedömning: risken ska accepteras på existerande nivå
2	Obrukbara lokaler, lokalbrist	Detta är en av de risker som har högst hanteringsförmåga. Detta främst genom att Österåkers kommun har många lokaler att tillgå, däribland 15 olika sporthallar, Berga teatern m.fl. Statusen på lokalerna, och hur de fungerar i ett krisläge är däremot ej analyserad, bl.a. saknas fast reservkraft till de flesta fastigheter (av Armadas fastigheter är det i Alceahuset som reservkraft är fast installerad). Den mobila reservkraften som kommunen äger kan i ett krisläge försörja 1-2 äldreboende samt en samlings- informationslokal (Berga Teater). Bedömning: risken ska accepteras på existerande nivå

		Bedömning: risken ska accepteras på existerande nivå
2	Pandemi	Resultatet påvisar ett lågt sårbarhetsvärde. I diskussionerna framhölls att det inte är pandemin som sådan som ska hanteras utan effekten av den, och dessa effekter är delvis behandlade i vissa av de andra riskerna såsom personalbortfall m.m. Bedömning: risken ska accepteras på existerande nivå
2	Stöld/sabotage/skadegörelse	Då detta är relativt vanligt förekommande har kommunen en god förmåga att hantera dessa händelser. Det finns utarbetade rutiner och planer. Bedömning: risken ska accepteras på existerande nivå
2	Bristande förmåga att hantera en störning/allvarlig händelse	Förmågan är relativt god att hantera störningar och händelser, detta då man regelbundet övar och utbildar sig inom krishantering. Planer och rutiner finns. Det framkom dock att krishanteringsplaner på förvaltningsnivå vore önskvärt. Bedömning: risken ska accepteras på existerande nivå
1	Hot & våld	Förmågan att hantera hot och våldshändelser har höjts väsentligt det senaste året då kommunen utarbetat rutiner och tagit fram åtgärdsplaner för dessa typer av risker. Förmågenivån att hantera dessa händelser ska bibehållas. Bedömning: risken ska accepteras på existerande nivå
1	Störning i matdistribution till samhällsviktig verksamhet	Denna risk kopplades samman med en god förmåga. Samverkan med grannkommuner har inletts efter workshopen. Bedömning: risken ska accepteras på existerande nivå

7. Behov av åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat

Minska risken och öka förmågan kopplat till IT-störningar

- 1) Systematiskt informationssäkerhetsarbete

Avtal och samverkan med privata/externa aktörer

- 1) En genomgång av respektive avtal med avseende på dess hållbarhet i en krissituation
- 2) Säkerställa nätverk med grannkommuner när det gäller samhällsviktig verksamhet, särskilt inom vissa utsatta områden såsom t.ex. matdistribution.

Struktur och samordning

- 1) Upprätta krisplaner på förvaltningsnivå – mall för detta tas fram centralt.
- 2) Säkerställa den interna samverkan mellan verksamheterna.

Vikariepool och vikariehantering

- 1) Upphandla ett digitalt vikariehanteringssystem (utifrån förvaltningsbehov)
- 2) Analys av bemanning på respektive enhet inom vård och omsorg för att vid en krissituation kunna fördela existerande personal på bästa sätt.

Evakueringsplaner på äldreboende och övriga boenden

- 1) Analys av vilka lokaler som är bäst lämpade vid en evakuering av äldre och funktionshindrade – tas fram centralt
- 2) Plan för evakuering av boenden – tas fram av respektive verksamhet

Vilka behöver el och vatten, vilka klarar sig och hur länge?

- 1) Analys av hur el- och vattenbehovet ser ut inom olika verksamheter och för olika tider på dygnet/året – mall tas fram centralt och kartläggningen sker på respektive verksamhet.

Reservaggregat för el

- 1) Säkerställa kunskapen i organisationen om funktion och åtkomst till kommunens reservaggregat

Bredda kompetensen, undvik nyckelpersonsberoende

- 1) Fortsätta arbetet med upprättandet av rutiner och riktlinjer

Bilaga I Generell krisberedskapsförmåga

Nedanstående bedömning är framtagen i enlighet med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) föreskrifter om de risk- och sårbarhetsanalyser som regleras i lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Bedömningen rapporteras till MSB årligen.

Syftet med att presentera denna bedömning är att den ger en övergripande bild av de förutsättningar som Österåkers kommun har för att förebygga och hantera extraordinära händelser.

Riskhantering	
1. Arbetet med risk- och sårbarhetsanalys sker enligt en av ledningen anvisad arbetsprocess.	
Arbetsmetoden är förankrad och avrapporteras regelbundet	☒ Ja ☐ Nej
2. Samtliga delar av kommunen beaktas och vid behov involveras i arbetet. <i>Det finns exempelvis en utarbetad struktur för hur berörda delar av verksamheten inkluderas i RSA-arbetet.</i>	
Varje förvaltning genomför RSA för sin verksamhet	☒ Ja ☐ Nej
3. Resultatet av risk- och sårbarhetsanalysen godkänns av kommunens ledning.	
Antas av Kommunstyrelsen	☒ Ja ☐ Nej
4. Risk- och sårbarhetsanalysen används som underlag vid beslut om åtgärder för att stärka kommunens krisberedskap. <i>Exempel: kommunen beslutar hur de risker som identifierats i risk- och sårbarhetsanalysen ska hanteras.</i>	
	☒ Ja ☐ Nej
5. Relevanta delar av resultatet från risk- och sårbarhetsanalysen kommuniceras till:	
<ul style="list-style-type: none"> - beslutsfattare och anställda inom kommunen - berörda aktörer inom ansvarsområdet - allmänheten 	
Via utskick till berörda samt publicering på hemsidan	☒ Ja ☐ Nej
6. Kommunen arbetar aktivt med utvärdering och har rutiner för att ta till vara erfarenheter från:	
<ul style="list-style-type: none"> - tillbud/olyckor (exempelvis genom incident- och skaderapportering) - inträffade händelser - övning 	
Tillbuds och skaderapporteringssystemet KIA (internt), Felanmälanssystem	☒ Ja

(externt), Regelbunden rapportering från leverantörer, Utvärderingskrav i avtal	☐ Nej
Ledning	
1. Det finns en av ledningen fastställd krishanteringsorganisation inom kommunen. <i>Exempel på krishanteringsorganisation kan vara krisledningsnämnd, krisledningsstab eller motsvarande.</i>	
Krisledningsnämnd (politiker) krisledningsgrupp (tjänstemän)	☒ Ja ☐ Nej
2. Det finns en särskild/tydlig beslutsordning och mandat för krishanteringsorganisationen.	
I reglemente och plan	☒ Ja ☐ Nej
3. Kommunen följer regelbundet upp att personalen i krishanteringsorganisationen känner till sin roll och sitt ansvar vid en extraordinär händelse.	
Genom plan för utbildning och övning av krishanteringsorganisationen	☒ Ja ☐ Nej
4. Det finns lämpliga, utrustade och testade lokaler till krishanteringsorganisationen avseende: <ul style="list-style-type: none"> - elförsörjning till lokaler, arbetsplatser och tekniska system - it-försörjning - tekniska system för kommunikation och samlad lägesbild (exempelvis via Raket och WIS) - tillgång till vatten för hantering av mat och dryck, hygien 	
I Alceahuset	☒ Ja ☐ Nej
5. Det finns alternativ lokalisering för krishanteringsorganisationen.	
Berga Teater eller Österåkers Gymnasium	☒ Ja ☐ Nej
6. Inom krishanteringsorganisationen finns följande eller motsvarande funktioner: <ul style="list-style-type: none"> - chef för krishanteringsorganisationen - händelsehantering/operativ ledning - informationsdelning - kriskommunikation - omvärldsbevakning - analys av händelseutvecklingen av en händelse på kort såväl som på lång sikt - personal/administration - service/funktionsstöd (papper/mat osv.) 	
	☒ Ja ☐ Nej
Planering	
1. Det finns en utvecklad plan för hantering av extraordinära händelser.	

Plan existerar, revideras kontinuerligt	☒ Ja ☐ Nej
2. Personalen i krishanteringsorganisationen har tillgång till den senaste versionen av krishanteringsplanen och har adekvat utbildning.	
Finns tillgänglig på Intranätet samt i pärmar	☒ Ja ☐ Nej
3. Det finns en utvecklad plan/planer för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet/funktioner som kommunen bedriver eller ansvarar för. <i>Exempelvis kontinuitetsplaner.</i>	
Plan för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet med avseende på vattentillförsel och reservel finns	☒ Ja ☐ Nej
4. Det finns dokumenterade rutiner för att aktivera krishanteringsorganisationen.	
"Instruktion för larmning av kommunala funktioner"	☒ Ja ☐ Nej
5. Planerna och rutinerna kontrolleras minst en gång per år och revideras vid behov.	
Vid förändringar samt minst 1 ggn /år	☒ Ja ☐ Nej
Samverkan & Samordning	
1. Det finns god kännedom inom berörda delar av kommunen om dess roll och ansvar inom det egna ansvarsområdet. <i>Det är upp till kommunen att avgöra vilka delar av kommunen som är berörda.</i>	
	☒ Ja ☐ Nej
2. Det finns god kännedom inom berörda delar av kommunen om andra aktörers roller och ansvar vid extraordinära händelser. <i>Det är upp till kommunen att avgöra vilka delar av organisationen som är berörda.</i>	
	☒ Ja ☐ Nej
3. Samverkan bedrivs med andra organisationer för att förbereda samordning vid en extraordinär händelse. <i>Exempelvis med andra kommuner, landsting, statliga myndigheter eller privata aktörer.</i>	
Genom Stockholmsregionens samverkansfunktion samt olika nätverk mellan kommunerna	☒ Ja ☐ Nej
4. Det finns aktörsgemensamma former för krishanteringsarbetet vad gäller: <ul style="list-style-type: none"> - Samverkanskonferenser - samordnad kommunikation med allmänheten - samlad lägesbild <i>Exempelvis former utvecklade tillsammans och/eller överenskomna med andra överblickbara och relevanta aktörer.</i>	

Regelbundet med samverkanskonferenser varje vecka, kriskommunikationsnätverk två ggr /år samt flertal andra forum	☒ Ja ☐ Nej
Kommunikation	
1. Relevant information om hot och risker inom ansvarsområdet finns tillgänglig för allmänheten. <i>Exempelvis på kommunens externa webbsida.</i>	
Allmän information om säkerhet och krisberedskap på webben	☒ Ja ☐ Nej
2. Kommunen bedriver omvärldsbevakning i syfte att tidigt kunna identifiera och varna för extraordinära händelser.	
På flertal olika sätt och genom många olika kanaler	☒ Ja ☐ Nej
3. Kommunen har fastställda rutiner för att upprätta och förmedla en lägesbild avseende extraordinära händelser.	
Rutin finns i krisplanen för respektive förvaltning/händelseansvarig	☒ Ja ☐ Nej
4. Det finns rutiner och informationskanaler för att snabbt sprida och ta emot information vid extraordinära händelser till: - kommunen - andra aktörer - allmänheten <i>Exempelvis WIS, Rakel, TIB, sociala medier, webbsidor, VMA eller motsvarande.</i>	
WIS, Mejl, telefon, Rakel, Facebook, webben, VMA, UMS m.fl	☒ Ja ☐ Nej
5. Det finns alternativa lösningar för att upprätthålla kommunens prioriterade kommunikation: - inom kommunen - gentemot andra aktörer - till allmänheten vid inträffad händelse <i>Exempelvis alternativa lösningar för IT-, tele- och radiosystem.</i>	
Kommunikationsradio, megafon, samlingsplatser för information	☒ Ja ☐ Nej
Informationssäkerhet	
1. Kommunen bedriver ett systematiskt arbete i enlighet med tillämplig informationssäkerhetsstandard på området.	
Startar hösten 2015	☐ Ja ☒ Nej
2. Ledningen följer upp och utvärderar informationssäkerhetsarbetet inom kommunen minst en gång per år.	
	☐ Ja

	☒ Nej
<p>3. Kommunen har analyserat möjliga brister i informationssäkerheten hos</p> <ul style="list-style-type: none"> - e-förvaltningstjänster som kommunen erbjuder - industriella informations- och kontrollsystem (SCADA) - informationssystem där integritetskänslig information hanteras 	
Via kravställning av systemen	☒ Ja ☐ Nej
<p>4. Kommunen beaktar informationssäkerhetsaspekter när informationshantering överläts åt en extern leverantör eller när e-förvaltningstjänster erbjuds och drivs i samarbete med en annan offentlig aktör.</p>	
	☒ Ja ☐ Nej
Resurser	
<p>1. Kommunen har genomfört en övergripande behovsanalys av vilka materiella och personella resurser som krävs för att hantera de identifierade riskerna</p>	
	☐ Ja ☒ Nej
<p>2. Kommunen har uppdaterad/aktuell dokumentation rörande vilka interna materiella och personella resurser som finns att tillgå för att hantera de identifierade riskerna. <i>Exempelvis mobil reservkraft, pumpar, sandsäckar.</i></p>	
Plan för aktivering av mobil reservkraft	☒ Ja ☐ Nej
<p>3. Det finns avtal och överenskommelser med externa aktörer om förstärkningsresurser.</p>	
Med olika leverantörer samt frivilliga	☒ Ja ☐ Nej
<p>4. Det finns rutiner för att begära och ta emot förstärkningsresurser från externa aktörer i samband med kriser.</p>	
Samverkan med bl.a. grannkommuner	☒ Ja ☐ Nej
<p>5. Det finns en övad och utbildad Tjänsteman i Beredskap (TiB) eller motsvarande som har beredskap dygnet runt alla dagar på året.</p>	
"Instruktion för larmning av kommunala funktioner" innehåller samtliga kontakter i kommunen 24-7-365 utifrån typ av händelse	☐ Ja ☒ Nej
Övning	
<p>1. Det finns övningsplan(er) inom kommunen som efterföljs.</p>	
"Plan för utbildning och övning" upprättas varje mandatperiod	☒ Ja ☐ Nej
<p>2. Krishanteringsorganisationen övas minst vartannat år.</p>	
Flera ggr	☒ Ja

	☐ Nej
3. De aktörsgemensamma formerna för samverkan övas regelbundet.	
Årligen	☒ Ja ☐ Nej
4. Planen för hantering av extraordinära händelser övas minst vartannat år.	
	☒ Ja ☐ Nej
5. Planen/planerna för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet/funktioner som kommunen bedriver eller ansvarar för övas minst vartannat år.	
	☒ Ja ☐ Nej
6. Kommunen genomför eller deltar i informations- och cyberrelaterade övningar minst vartannat år.	
	☒ Ja ☐ Nej